

Gepubliceerd op *Sovon.nl* (<https://www.sovon.nl>)

[Home](#) > Reuzensterms op slaapplaatsen: het liefst tot de knietjes in het water

Publicatie

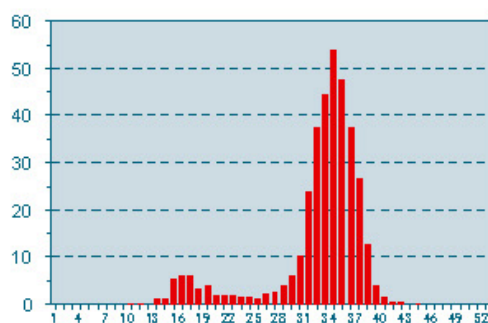

Reuzenster op steeds meer plaatsen gezien. Meers (Li), 30 april 2012. Foto: Ran Schol's.

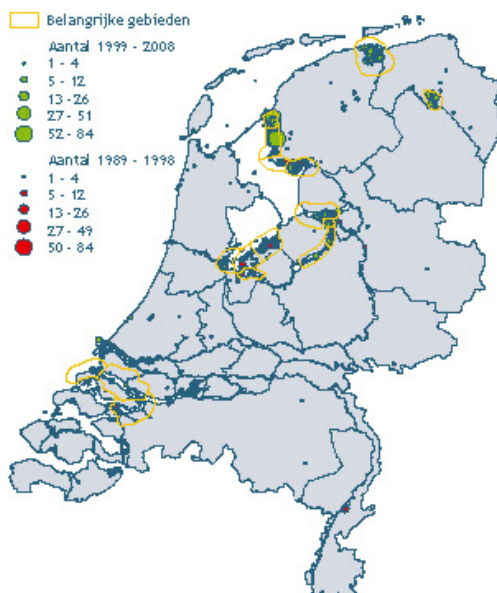
Reuzensters op slaapplaatsen: het liefst tot de knietjes in het water

Om Reuzensters te zien moet je eind augustus naar de Friese IJsselmeerkust; althans, zo gold dat heel lang. Tegenwoordig wordt deze stoere stem in veel meer gebieden gezien, om bij te tanken van de lange trip tussen de kusten van de Oostzee en West-Afrika. Het Lauwersmeergebied is tegenwoordig een belangrijke pleisterplaats, maar ook in de IJsseldelta, de Veluwerandmeren, het IJmeer en de Kwade Hoek worden jaarlijks meerdere Reuzensters gezien. 's Avonds concentreren ze zich op een handvol slaapplaatsen. Ze zijn nogal kieskeurig in hun keuze voor de slaapplek: het liefst een onbegroeide zandplaat, met daarop een dun laagje water. Daar voelen ze zich veilig zonder risico voor een natte buik. Neemt de Reuzenster toe als pleisteraar, of is het aantal pleisterplaatsen toegenomen? Om daarachter te komen zit er maar één ding op: gelijktijdig alle slaapplaatsen tellen. Dat is precies wat Sovon sinds 2007 organiseert.

Sovon-Notities jaargang 25 (2012) nr 2

Figuur 1. Het gemiddeld aantal Reuzensters per week in de jaren 1989-2008 (gemiddelde van de gesommeerde weekmaxima per gebied, week 34 = 20-26 augustus). Data van Sovon-BSP en Waarne.ming.nl.

Figuur 2. Verspreiding van pleisterende Reuzensters in het najaar in de recente 10 jaar (groen) en de 10 jaar daarvoor (rood). De belangrijkste gebieden zijn geel omlijnd.

Voorkomen in Nederland

Reuzensters worden van begin maart tot eind oktober in Nederland gezien. De aantallen in het najaar liggen vele malen hoger dan in het voorjaar, en het maximum valt in de tweede helft van augustus (figuur 1). In grofweg zes regio's pleisteren in het najaar regelmatig Reuzensters (figuur 2). De belangrijkste gebieden zijn de Friese IJsselmeerkust, het Lauwersmeergebied en de IJsselmonding (Ketelmeer/Vossemeer). Voor deze gebieden zijn ook Natura-2000 doelen voor de Reuzenster opgesteld, zowel voor de foerageer- als slaapplekfunctie. Recent duiken pleisterende Reuzensters ook met regelmaat op in de Veluwerandmeren, Zuidlaardermeer, IJmeer en Kwade Hoek/Haringvliet/Philipsdam. Voorheen goede gebieden als de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen hebben aan belang ingeboet.

Tellen op slaapplaatsen

Het aantal Reuzensters per gebied bepalen, gaat het best via slaapplekstellingen. Door alle slaapplekken gelijktijdig te tellen, kunnen we de landelijke aantallen vaststellen. Dat gelijktijdig tellen is noodzaak. De ene nacht kunnen de vogels zomaar op een andere slaapplek zitten dan de nacht ervoor of erna. Om die reden worden elk jaar vanaf half augustus drie opeenvolgende vrijdagavonden geprikt om de slaapplekken te tellen. Tot nu toe bevestigen de drie belangrijkste gebieden hun speciale Natura 2000-status: met name de Friese IJsselmeerkust en het Lauwersmeergebied zijn regelmatig goed voor zo'n 30-50 vogels. In de IJsselmonding blijven de aantallen recent wat achter, al vertoeven er overdag nog vaak grote groepen. Tot nu toe kwam het simultaan getelde maximum nog nooit boven de 100 vogels uit (tabel 1).

Tellingen in 2011

De vrij constante aantallen over de afgelopen vijf jaar doen vermoeden dat de teljaren

bijna inwisselbaar zijn. Niets is minder waar. Door wisselende waterstanden ziet elk jaar er anders uit, en zelfs binnen een seizoen zijn de verschillen soms groot. Het meest recente seizoen van 2011 is hiervan een mooi voorbeeld. Tijdens de drie simultaanstellingen op 19 augustus, 26 augustus en 2 september zijn resp. 78, 82 en 79 vogels geteld (tabel 2). Het verschil bedraagt slechts 4 vogels in drie weken tijd, maar als we per gebied kijken is de variatie veel groter. In verschillende gebieden zijn soms groepen van meer dan 30 vogels geteld, maar op andere momenten helemaal niets.

Lauwersmeergebied en Friese IJsselmeerkust

Het Lauwersmeergebied en de Friese IJsselmeerkust staan vrijwel elke telling garant voor flinke aantallen. Zo'n 30-40 vogels op één slaapplek is daar geen uitzondering (maximum in 2011: 37 ex. op 2 september in de Workumerwaard). De uiteindelijke slaapplek hangt af van de waterstand, die weer samenhangt met de heersende windrichting. Zo stuwt een matige westenwind het water in het IJsselmeer aan de Friese kant enkele decimeters omhoog. Hierdoor lopen sommige zandplaten zo ver onder dat Reuzensters er niet meer kunnen staan. Om die reden wisselen Workumerwaard en Gaastwad elkaar af als favoriete plek. In het Lauwersmeergebied is hetzelfde het geval. Achter de Zwanen is de hoofdslaapplek, maar als de waterstand daar niet optimaal is vliegen de vogels (vaak pas in de schemer!) alsnog naar de Friese waddenkust bij Paessens. Deze plek lijkt steeds belangrijker te worden voor slapende Reuzensters.

IJsselmonding

Opvallend genoeg ontbraken in 2011 slaapplekken in het Ketelmeer en Vossemeer. In 2007 en 2008 sliepen hier nog flinke groepen, maar kennelijk is het in korte tijd

Reuzensterns op slaapplaatsen: het liefst tot de knietjes in het water

Om Reuzensterns te zien moet je eind augustus naar de Friese IJsselmeerkust; althans, zo gold dat heel lang. Tegenwoordig wordt deze stoere stern in veel meer gebieden gezien, om bij te tanken van de lange trip tussen de kusten van de Oostzee en West-Afrika. Het Lauwersmeergebied is tegenwoordig een belangrijke pleisterplaats, maar ook in de IJsseldelta, de Veluwerandmeren, het IJmeer en de Kwade Hoek worden jaarlijks meerdere Reuzensterns gezien. 's Avonds concentreren ze zich op een handvol slaapplaatsen. Ze zijn nogal kieskeurig in hun keuze voor de slaapplek: het liefst een onbegroeide zandplaat, met daarop een dun laagje water. Daar voelen ze zich veilig zonder risico voor een natte buik. Neemt de Reuzenstern toe als pleisteraar, of is het aantal pleisterplaatsen toegenomen? Om daarachter te komen zit er maar één ding op: gelijktijdig alle slaapplaatsen tellen. Dat is precies wat Sovon sinds 2007 organiseert.

Document:

[Reuzenstern_SN 12-02.pdf](#) [1]

Auteurs:

Olaf Klaassen

Jaar van uitgave:

2012

Uitgever:

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Publicatiemedium:

Artikel

Bron artikel:

Sovon-Nieuws

Jaargang bron:

2012

Nummer:

2

Publicatietaal:

Nederlands

Bron-URL: <https://www.sovon.nl/nl/publicaties/reuzensterns-op-slaapplaatsen-het-liefst-tot-de-knietjes-het-water>

Links

[1] https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Reuzenstern_SN%2012-02.pdf